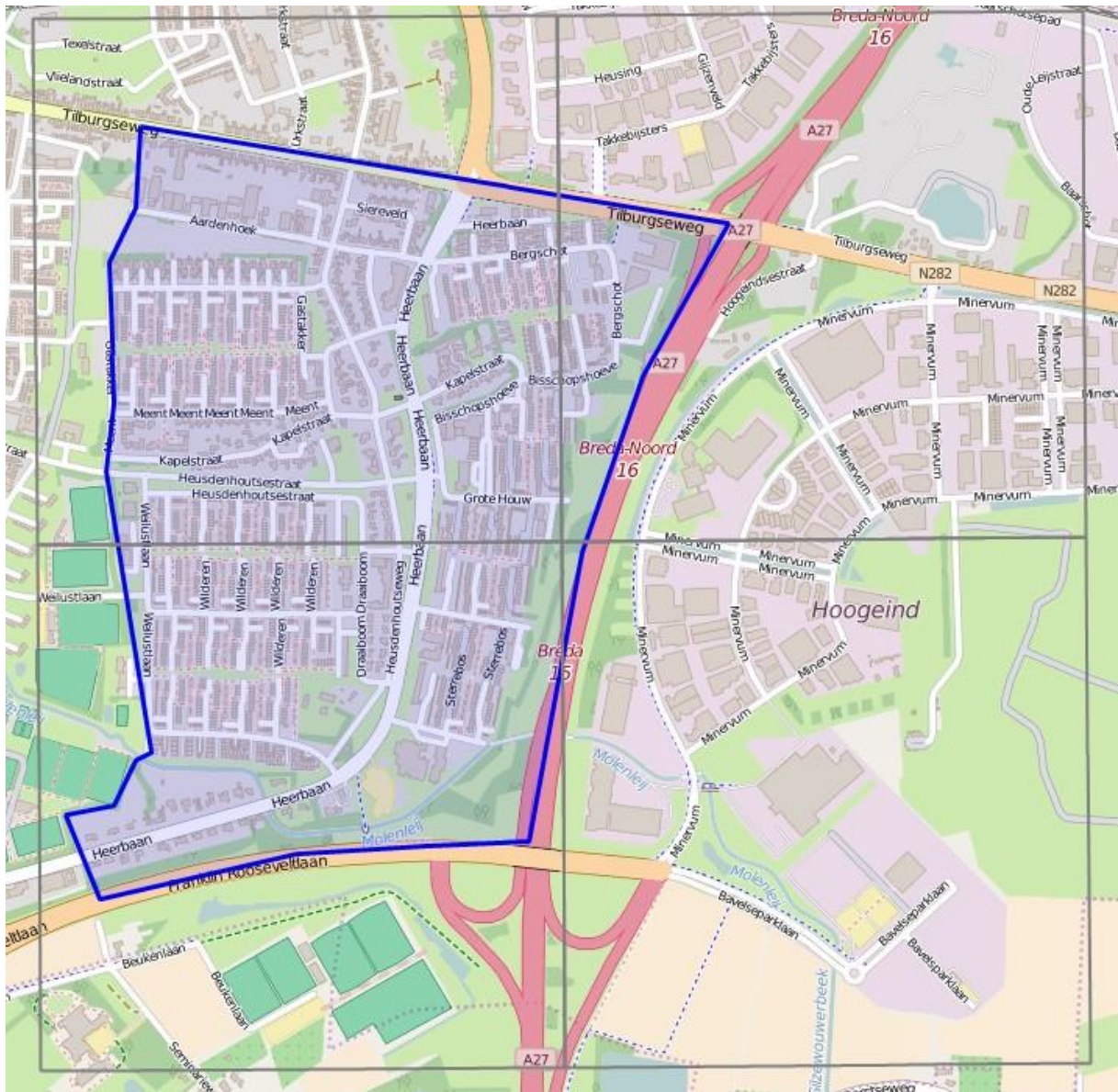

5. HEUSDENHOUT

Omgrenzing

De westelijke grens wordt ruwweg gevormd door de Gastakker en de Weilustlaan. De noordgrens is het deel van de Tilburgseweg tussen Gastakker en de A27. Die weg vormt de oostgrens tot hij bij de Franklin Rooseveltlaan komt, waarvan een deel de zuidgrens vormt.

Oppervlakte

1,2 km²

Karakteristiek van het landgebruik

Wonen, bedrijven (Kantoor, winkels). Aangelegd in de jaren 70.

Historische informatie over markante punten en gebouwen

De oudste vermeldingen van Heusdenhout (als Huesen-, Hozen- en Hoesehout) dateren uit 1293 en 1303. Hoze of heuse betekent steel of handvat. In Heusdenhout groeide dus een boomsoort, die werd gebruikt om stelen voor gereedschappen te maken. Waarschijnlijk was dat de es. Essenhout en iepenhout worden hiervoor nog steeds gebruikt.

De woonwijk Heusdenhout staat op grondgebied van de voormalige gemeente Nieuw-Ginneken (voor 1942 Ginneken en Bavel). Heusdenhout was een buurtschap in het noorden van de heerlijkheid Ginneken. Het gebied werd pas in 1961 geannexeerd door Breda. Dat leidde tot een grote verandering. Het agrarisch karakter verdween vanaf 1969 al werden er in het oude gehucht gebouwen gespaard. De brouwerij die op de hoek van de Heusdenhoutseweg stond verhuisde naar het Openluchtmuseum in Arnhem. Er kwam een nieuwe woonwijk voor de groeiende bevolking van Breda.

De St. Annakapel, Heusdenhoutseweg

Deze kapel dateert uit 1518. Vanaf toen konden de bewoners van het gehucht in hun eigen buurt naar de kerk te gaan en hoefden ze niet meer naar de Ginnekense parochiekerk. Het gebouwtje heeft de eeuwen doorstaan in verschillende functies o.a. als schuur. In de jaren 1930 was er in Nederland sprake van een sterk katholiek activisme en waarschijnlijk leidde dit ertoe dat het gebouwtje zijn oorspronkelijke functie terugkreeg.

Huis Weilust, Heusdenhoutseweg 21

Het omgrachte huis dateert uit 1787 en werd gebouwd bij een (nu afgebroken) boerderij. In 1823 kwam er een aanbouw bij.

Twee oude wegen in het gebied zijn de Kapelstraat (op oude kaart Heusdenhoutsche straat) en de Heusdenhoutseweg (Op oude kaarten Weg naar Teteringen, Hoogeindsweg). Door de aanleg van de zuidelijke rondweg is de verbinding tussen Heusdenhoutseweg, Ijpelaardreef resp. Valkenierslaan verbroken.

Kunst in de openbare ruimte

Verreweg de ook buiten Breda bekendste beeldende kunst in de openbare ruimte is het beeld Grote Trechterman ("Big Funnelman) van Atelier (Joep) van Lieshout. Het bevindt zich sinds 2004 op de geluidswal langs de A27 en werd in

2014 tot Icoon van Breda gekozen. In de wijk, binnen de geluidswal, is het dus niet zichtbaar.

<https://kunstinbreda.wordpress.com/heusdenhout>

Bodem, water, lucht

Aan de voet van het beeld 'de Funnelman' stroomt de Molenleij onder de A27 en de geluidswal de wijk in. Tussen de Heerbaan en de Franklin Rooseveltlaan rest nog een stukje oude Molenleij van voor de verlegging van de loop van het Ginneken naar de Wilhelminasingel. Dit stukje loopt dood, maar voert nog wel overtollig water Naar de Molenleij vanuit het gebied 'Tussen de Leijen' aan de overkant van de Franklin Rooseveltlaan.

Via een bruggetje onder de Heerbaan stroomt de Molenleij in een recht profiel richting de wijk Brabantpark. Bij Kindertuinen de Molenleij is een bruggetje, een bergbezinkingsbassin en een poel

Natuur, flora, fauna

Geluidswal Heusdenhout

De A27 is eind jaren zestig aangelegd en verbonden met de Zuidelijke rondweg. Verlenging van de A27 richting Tilburg vond pas later, in de jaren 80 plaats. De wijk Heusdenhout ontwikkelde zich in de jaren zeventig. Tussen de A27 en de wijk werd een groenstrook aangelegd, bosjes afgewisseld met gazons. Begin jaren negentig werd in het zuidelijk deel van de groenstrook, waar de wijk het dichtst tegen de A27 lag, een aarden wal aangelegd. Deze werd met een mengsel van bomen struiken beplant, een wandelpad verbond de kop van de wal met de groenstrook.

Bij de herinrichting van het kruispunt zuidelijke rondweg/A27 begin jaren 90 wordt de geluidswal verlengd. De monumentale vormgeving verwijst naar de hoekige vestingwerken van de vroegere omwalling van Breda. Deze landschapskunst (scape-art) koppelt de functie van geluidskering aan historie (fortificaties), aan recreatie (vrij toegankelijk wandelgebied), aan water-retentie (plas-drasgebieden bij de beek) en aan natuurontwikkeling op de wallen en bij de beek.

De wallen bestaan gedeeltelijk uit schanskorven, gevuld met kalkhoudend gesteente. Het doorsijpelende regenwater is hierdoor licht kalkhoudend (PH 6,8) en dit maakt een bijzondere plantengroei mogelijk. De wallen zijn ingezaaid met verschillende wildeplantenmengsels. Dat gebeurde door "hydro-seeding": een mengsel van water, melasse (bijproduct van suiker), fijne grond, mest en zaden werd over de kale hellingen gespoten. De melasse diende als bindmiddel, om wegspoelen van de zaden te voorkomen.

Veel plantensoorten handhaven zich, of breiden zich zelfs uit. Andere zijn verdwenen of gaan geleidelijk in aantal achteruit. Sommige soorten, o.a. orchideeën, hebben zich spontaan gevestigd.

Door de aanwezigheid van de beek aan de voet van de wal, vinden we hier natte en zeer droge omstandigheden en overgangen daartussen, in een klein gebied bij elkaar. Het resultaat is een rijke, gevarieerde en bloemrijke plantengroei. Het is bekend vanwege het massaal voorkomen van de knolsteenbreek, maar ook de rietorchis heeft zich spontaan gevestigd

Stadsbeek Molenleij

Vanaf de Heerbaan tot aan de bocht in de Weilustlaan stroomt de Molenleij in een rechte baan naar de wijk Brabantpark. An de ene kant hoog grasland, knotwilgen, gazon en verhard voetpad grenzend aan particuliere tuinen, aan de andere kant struweel ook grenzend aan tuinen. Het ruig grasland wordt ecologisch beheerd. Interessante nieuwkomers: bosbies en adderwortel in ruig grasland langs de oever, twee kwelindicatoren

Bomen

Heusdenhoutseweg Oude eiken, vleermuizen? (Napoleonsweg?)

Oude bomen in plantsoen tussen Heerbaan en F. Rooseveltlaan zijn restanten van laanbomen als verbinding naar resp. Ijpelaardreef en Valkenierslaan.

Monumentale boom: Mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*) in privétuin Kapelstraat

https://www.monumentaltrees.com/nl/nld/noordbrabant/breda/10178_privetuin_kapelstraat/

Onderzoeksvragen

Dit gebied is ongeveer 10 jaar geleden zowel op gebied van planten als van vogels intensief onderzocht. Wat zijn de ontwikkelingen?

Bronnen

www.topotijdtreis.nl

IVN Mark en Donge 2013, Molenleij en geluidswal Heusdenhout